

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ПРОВЕДЕН МОНИТОРИНГ
В ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС – ХИСАР ПРЕЗ 2025 ГОД.**

Наблюдението (мониторинг) на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) се осъществява чрез периодични теренни обхождания и прилагане на система от показатели за оценка на биологичното разнообразие и състоянието ГВКС.

При теренната работа се наблюдават показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честота, размери и разположение на празните пространства. В зависимост от различните видове животни, птици и растения, които се наблюдават, се събират данни за броя на размножаващите се семейни групи, гнездови находища, полово съотношение и др.

Чрез наблюдението, събирането, съхраняването, обработването и анализирането на данни от елементите на биологичното разнообразие може да се направи оценка на неговото състояние, както и да се предвидят необходимите мерки за неговото запазване и обогатяването му.

Резултатите и анализите от провеждането на мониторинга са основен инструмент при взимане на управленски решения, по-отношение опазване, съхраняване и увеличаване на биологичното разнообразие на горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС Хисар в Община Калояново и Община Хисаря, област Пловдив.

Настоящото проучване на биологичното разнообразие и ГВКС за територията на териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Хисар” на Южноцентрално държавно предприятие - Смолян е извършено в периода **януари – декември 2025 г.**

I. Собственост на горите и промени в начина на ползването или функционалните категории на горите:

През 2025 год. не са извършвани промени в площите стопанисвани от стопанството. Данните са, както следва:

- обща площ на териториите – държавна собственост, предоставени за стопанисване от ДГС Хисар съгласно ГСП 2018	– 17290,4 ха;
в т.ч.:	
- площ на земеделските територии – държавна собственост	– 386,2 ха;
- площ на водните територии – държавна собственост	– 88,3 ха;
- площ на териториите – държавна собственост, представляващи полезни изкопаеми	– 15,3 ха;
- площ на горските територии – държавна собственост	– 16800,6 ха;
- площ включена в обхвата на горска сертификация	– 16876,4 ха;
(разбирай 88,3 ха + 15,3 ха + 16800,6 ха – 27,8 ха)	

Представителни образци на основните естествени горски екосистеми, установени в горските територии – държавна собственост в района на стопанството, определени със заповед № 534 от 23.08.2018 год. на директора на ТП ДГС Хисар:

обща площ **2043,1** ха, в т.ч. гори във фаза на старост с обща площ **880,1** ха.

Площ на териториите извън обхвата на сертификация – **27,8 ха;**

в т.ч. **2,9** ха горски разсадник;

в т.ч. **18,9** ха тополови култури, както следва – 228 т - 0,2 ха; 229 н – 0,4 ха; 229 р – 0,8 ха; 230 а1 – 1,5 ха; 230 з1 – 1,2 ха; 230 м1 – 0,2 ха; 230 ш1 – 5,3 ха; 230 щ1 – 1,9 ха; 230 г2 – 0,2 ха; 277 в – 1,5 ха; 384 -1 – 1,2 ха; 390 к – 0,1 ха; 390 л – 0,8 ха; 390 н – 3,6 ха;

в т.ч. **6,0** ха дворно място (в района на вилна зона Воден камък), както следва – 282 -2 – 0,9 ха; 282 -3 – 3,3 ха; 282 -5 – 0,1 ха; 300 -4 – 0,6 ха; 301 -1 – 0,9 ха; 304 -3 – 0,2 ха;

II. Извършени горскостопански дейности на територията на ДГС (залесявания, сечи (вид на сечта и площи), направа на горски пътища и др.)

През годината е извършено залесяване на площ от **20** дка, попълване на култури **36** дка, отглеждане на култури **737** дка, семепроизводство (събиране) **613** кг, кастрене на тополови култури **124** дка, ограждане на култури **900** лм, маркиране на подлежащи на сеч дървета **47302** м3 стояща маса, подпомагане на ест. възобновяване **1259** дка, в т.ч. **17** дка чрез ограждане, наземна химична борба **348** дка в тополови култури, в т.ч. **94** дка с издънков произход (**47** дка), механична борба срещу борова процесия на площ **300** дка.

Проведени са сечи на площ от **1057,6** ха, както следва:

- За индивид. производство на висококачествена дървесина

(Саарландски метод)

- Осветление **124,2** ха;

- Прочистка

- Прореждане **11,3** ха;

- Пробирка **108,4** ха;

- Принудителна **317,4** ха;

- Санитарна **353,1** ха;

- Техническа **6,1** ха;

- Гола (за акация) **10,0** ха;

- Групово постепенна

- Постепенно котловинна **122,7** ха;

- Краткосрочно постепенна

- Селекционна **4,4** ха;

Извършен е ремонт на **37** км горски пътища (37050 лм).

III. Вид и количество на добитите продукти (вкл. недървесни горски продукти):

Общото ползване на дървесина от горските територии – държавна собственост възлиза на **55916** м3 стояща маса с клони и на **42407** м3 лежаща маса.

Ползването на дървесина през 2025 год. в стояща маса възлиза на **159 %** от средногодишното ползване по ГСП, което е 35163 м3.

Не е извършвано ползване (представляващо стопанска дейност) на недървесни горски продукти (НГП) от горските територии – държавна собственост.

От НГП е реализиран приход в размер на 2201,50 лв., в т.ч. от

- паша **299,50** лв. за 157 бр. едър добитък, 80 бр. коне;

- събиране на горски плодове

- други: **1902, 00** лв., в т.ч. 1876,00 лв. за 225 бр. малки бали люцерна; 26,00 лв. за 2 бр. дървовидна ружа.

IV. Здравословно състояние на горите (резултати от лесопаталогични обследвания и лесозащитни мероприятия):

Общото състояние на горите - държавна собственост е добро. Постъпили са 99 бр. сигнални листове. Извършени са 109 бр. обследвания. През годината бе отчетено продължаващо съхнене на насаждения от бял и от черен бор, което е резултат от продължително засушаване през последните няколко години, развитие на гъбен патоген и корояди в резултат на отслабването на дърветата.

Площта на насажденията засегнати от болести по иглолистните видове (съхнене) е 1902 дка. Засегнати от насекомни вредители по иглолистните видове са 286 дка. Част от тази площ са отделни петна с площ под един дка. Своевременно се извършва инвентаризиране на засегнатите площи, маркиране на подлежащите на сеч дървета, изготвяне на план-извлечения за провеждане на санитарна сеч и усвояване на изсъхналата дървесина чрез възлагане изпълнението на сечта и извоза до временен склад.

Установено е съхнене от сушата на широколистни култури на площ от 281 дка.

През 2025 год. в горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС – Хисар са възникнали и регистрирани общо **4** бр. пожари. Засегнатата площ е **576** дка, основно в широколистни гори.

През годината не са възникнали големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от площта на отделни насаждения/.

V. Въздействие на горскостопанските мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси:

Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии – държавна собственост.

При провеждане на горскостопанските мероприятия служителите на стопанството проследяват следните показатели:

- Повреди по подраства в насажденията;
- Повреди на оставащия дървостой – над допустимите (над 2 % по брой от оставащите на корен дървета);
- Създаване на условия за активиране на ерозионни процеси;
- Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведена сеч;
- Въздействие върху водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията;
- Въздействие върху съседни насаждения;
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура;

VI. Проведен мониторинг на ВКС:

Проведен мониторинг на ВКС 1 – РАЗНООБРАЗИЕ НА ВИДОВЕ.
Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение:

Проведен мониторинг на защитени територии и защитени зони – ВКС 1.1:

Няма новосъздадени защитени зони или територии.

Мониторинг на защитените местности:

Защитена местност “Дъбите – Конска поляна”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Барикадите”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Чивира”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Гъстите дъбчета”

Проведено е събиране на дъбов жълъд – 33 кг.

Защитена местност „Дебелата кория”

Не са извършвани горскостопански мероприятия. Извършено бе опресняване на граничните знаци.

Извършеният мониторинг (на 4 бр., общо 22 подотдела) през годината показва, че горите в защитените местности, управлявани и стопанисвани от ТП ДГС Хисар, са в добро състояние. Няма констатирани нарушения от незаконна сеч, застрояване, паша или друга антропогенна дейност, която да ги уврежда.

Мониторинг на защитени зони:

I. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. Защитена зона „Река Стряма” – BG0000429

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона. Установено е нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в съседство с населено място – в отдел 399.

2. Защитена зона „Река Пясъчник” – BG0000444

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

3. Защитена зона „Попинци” – BG0001039

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

4. Защитена зона „Средна гора” – BG0001389

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

II. Защитени зони за съхранение на птиците:

1. Защитена зона “Язовир Пясъчник” – BG0002010

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

2. Защитена зона “Средна гора” – BG0002054

Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

Общото състояние на горите е добро и не са нарушени природозащитните им функции. Установено е нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в съседство с населено място – в защитена зона „Река Стряма” – BG0000429, отдел 399.

Проведен мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични видове - ВКС 1.2:

Растителни видове: Блатно кокиче;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период.

Животински видове:

Видра;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период.

Черен щъркел;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период, но видът е с целогодишно присъствие в района на стопанството.

Малък креслив орел;

Проведено е едно наблюдение.

Черен кълвач;

Съставени са 2 бр. формуляри. Няма установено обитаемо гнездо, наблюдаван е в полет и при хранене. Видът е с устойчиво присъствие в района на стопанството.

Шипоопашата костенурка;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период. Видът е с трайно присъствие, в т.ч. се наблюдава и в опожарените площи.

Малък ястреб;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период.

Липсва информация за установено присъствие в горските територии – държавна собственост и наблюдавани през годината екземпляри от следните видове:

Осояд; Голям ястреб; Пъстър смок; Обикновена блатна костенурка; Южна блатна костенурка; Шипобедрена костенурка; Южен гребенест тритон; Червенокоремна бумка; Жълтокоремна бумка;

През месец април чрез фотокапан бе установено присъствие на кафява мечка в з-ще Красново. Не е съставян формуляр. Служител на стопанството извърши наблюдение по проект № BG16FFPR002-3.013-C01 „Мониторинг на популацията на вида кафява мечка“ по ПОС 2021-2027. Не бяха открити следи от присъствие на вида.

През годината бе установено присъствие на **Скален орел** *Aquila chrysaetos* при нападение на сърна и при хранене от труп на кон. Съставени са 2 бр. формуляри. Не е установено да гнезди в района на стопанството.

Установено е присъствие и на **Дива котка** *Felis silvestris*. Съставен е 1 бр. формуляр.

Проведен мониторинг на критични концентрации на видове - ВКС 1.3:

Няма съставени формуляри.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване.

Проведен мониторинг на ВКС 2 – ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ:

Проведени са седем наблюдения, съставени са 16 бр. формуляри. Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване. Не са изградени инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. Установено е движение на моторни превозни средства (МПС) – спортни мотори и четири колесни моторни превозни средства (ATV) в част от териториите. Поставени са предупредителни табели за преустановяване на движението в горски територии с МПС по трасета, които не са специално обозначени за това.

Проведен мониторинг на ВКС 3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ.
Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии:

В горските територии – държавна собственост от района на стопанството са идентифицирани **7 типа** редки, застрашени или изчезващи екосистеми, както следва:

G1.2116 Dacio Moesian ash alder woods - Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (*Alnus glutinosa*).

Не е провеждано наблюдение;

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно континентален климат в Южна България.

Не е провеждано наблюдение;

G1.6931 Balkan Range acidophilous beech forests. Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви.

Съставен е 1 бр. формуляри – 190 а;.

G1.6932/6933 Balkan Range neutrophile beech forests. Неутрофилните букови гори са най-разпространените в България букови гори.

Съставени са 7 бр. формуляри – 23 г; 25 а, 25 и; 37 ж, 37 и, 37 с; 47 а;

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests. Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*).

Съставени са 10 бр. формуляри – 22 е; 23 е, 24 б, 24 в, 59 д, 118 а; 118 б, 118 г, 118 д, 118 е;

G1.7C41 Thermophilous [Tilia] woods. Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори.

Не е провеждано наблюдение;

Гори във фаза на старост (Old growth forests).

Съставен е 1 бр. формуляр – 64 и;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване. Жизнеността на отделните дървета и на насажденията като цяло е добра. Обезлистване не е наблюдавано. Има наличие на единични изсъхнали дървета, както и на малки групи повалени или прекършени от силен вятър. Реални потенциални заплахи не са установени.

Проведен мониторинг на ВКС 4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации, вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове:

Проведен мониторинг на ВКС 4.1 – единствени източници на питейна вода,

Съставени са 3 бр. формуляри – 56 а, 56 г; 116 а, в; 117 а, б; 118 а, б, в, г, д, з, л, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12;;

Проведен мониторинг на ВКС 4.2 – гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите:

Съставени са 2 бр. формуляри – 7 н; 36 а;

Проведен мониторинг на ВКС 4.3 – гори с решаващо противоерозионно значение,

Съставени са 7 бр. формуляри – 24 г; 25 в, д, з, и, к, л, -2, -3; 72 н, о, п, -2; 143 ц, т; 231 е, з; 237 б, г, д;

Проведен мониторинг на ВКС 4.4 – гори, които представляват бариера за разпространението на пожари,

Съставени са 4 бр. формуляри – 6 к, -2, -3; 7 -2; 22 а; 157 д1; 239 у, ф;

Проведен мониторинг на ВКС 4.5 – гори с решаващо значение за защита на инфраструктурни обекти,

Не е провеждано наблюдение;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване.

Проведен мониторинг на ВКС 5 – ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности идентифицирани с тяхно участие.:

Ползването на дърва за горене от населението в района на стопанството е силно ограничено спрямо предходни периоди. Това се дължи основно на предпочитанието да се ползва електричество за отопление и намаляването на населението в селата от района.

Спазва се определения ред относно снабдяване на населението с дърва за горене.

В определени ловностопански райони, извън горските територии-държавна собственост, съществува конфликт на интереси при ползване на една и съща територия от лицата стопанисващи дивеча и от лица собственици на домашни животни, на които е предоставено право да ги пашуват. С цел уреждане на взаимоотношенията, между тези две страни, стопанството ежегодно предлага на кмета на съответната община да прецизира правата при ползване на площите за паша и забранените за паша територии при издаване на съответната заповед за определянето им. Със съдействие на Областна дирекция на БАБХ в гр. Пловдив се установяват собствениците на домашни животни и се налагат санкции при установена незаконна паша.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите – дървесина, лечебни растения, гъби и дивеч.

Проведен мониторинг на ВКС 6 – КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение:

Съставен е 1 бр. формуляр.

В горските територии – държавна собственост няма идентифицирани с участие на местните общности места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване на горските територии – държавна собственост.

VII. Социално икономически аспекти – промени в обществото и/или отношението им спрямо горските ресурси и дейности:

Не са отбелязани промени в отношението към горските ресурси. В площите разположени в съседство с населените места и пътната инфраструктура продължава да се извършва изхвърляне на битови и строителни отпадъци. Не се забелязва подобряване и в политиката на общинските служби и не се предприемат действия за периодично

почистване на формирани в различен размер нерегламентирани сметища извън територията на населените места.

Продължава да се установява присъствие в трудно достъпни и трудно проходими райони, в т.ч. и определени за зона на спокойствие на дивеча, на спортни мотори и четири колесни моторни превозни средства (ATV), което съпроводено с значителен шум и предизвикване на линейна ерозия по трасето на преминаването им.

Продължава да се установява паша на домашни животни в забранени за паша територии. Животните се движат без пастир, а при установените стада от коне практически не може да се установи собственика им, поради липса на ушни марки.

VIII. Срещи с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите:

Поддържа се постоянна комуникация с управителите на фирми свързано с обсъждане на въпроси и проблеми засягащи ползването на камионните пътища общинска собственост, възможностите за ремонтирането им, както текущи въпроси за ползване на дървесина и организация на дейността.

Провеждат се събития с развлекателен и опознавателен характер с ученици от местните учебни заведения, на които се представя информация за ролята, проблемите в стопанисването и значението на горите и животинския свят.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на горското стопанство:

През годината се отчита увеличаване броя и обема на нарушенията от незаконна сеч.

На значителна по размери площ бе проведено подпомагане на естественото възобновяване свързано с изпълнение на проект по програма околна среда - ПОС 2021 – 2027.

Ефективността и продуктивността на дейността извършвана от служителите на стопанството се запазва на задоволително ниво.

Директор ТП ДГС - Хисар: /п*/

/инж. Добрин Иванов/

* Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)